

Zápis z jednání VZRe

Den: 9. 10. 2024

Čas: 10:00–13:00

Místo: Zasedací místnost č. 201, Rytířská 539/31, Praha 1 a v online prostoru Webex

Přítomni: dle prezenční listiny (u originálu)

Program jednání

1. Aktuality z Odboru protidrogové politiky
 - a) Zákon o psychomodulačních látkách
 - b) Novela Trestního zákoníku
 - c) Implementace Akčního plánu politiky v oblasti závislostí 2023—2025 v oblasti snížení dostupnosti alkoholu, tabáku a regulace reklamy na hazardní hry
 - d) Výjezdní zasedání VZRe v r. 2025
 - e) Změna statutu RVKPZ
 - f) Dotační řízení na r. 2025
 - g) Obnovení systému certifikací odborné způsobilosti adiktologických služeb
 - h) Struktura výroční zprávy krajů v oblasti politiky závislostí za r. 2024
2. Doporučené klinické postupy v adiktologii
3. Návrh systémových změn ve financování adiktologických služeb
4. Aktuality z krajů

Průběh jednání

Vedoucí Oddělení koordinace a financování protidrogové politiky ÚV ČR, Mgr. Kateřina Horáčková, přivítala členy VZRe a zahájila jednání.

1. Aktuality z Odboru protidrogové politiky

a) Zákon o psychomodulačních látkách

JUDr. Matyáš Teodor Lucký (OPK) informoval o návrhu zákona regulace tzv. psychomodulačních látek a novele Trestního zákoníku. Návrh byl po schválení Poslaneckou sněmovnou ČR odeslán v květnu 2024 Evropské komisi k notifikaci. V rámci notifikačního procesu neuplatnila Evropská komise ani žádný z členských států EU zásadní připomínky. Návrh zákona byl tedy postoupen Senátu ČR v podobě, ve které byl přijat v Poslanecké sněmovně. Plénium Senátu se návrhem zabývalo během schůze dne 9. října 2024, kdy byl návrh zákona odsouhlasen ve znění, ve kterém byl Senátu postoupen. V případě standardního legislativního procesu, včetně podpisu prezidenta, lze očekávat vstup návrhu zákona v platnost během ledna/února 2025. Aktuálně probíhají práce na finálním znění návrhů prováděcích právních předpisů, včetně nařízení vlády o seznamu psychomodulačních látek, na kterém se podílí všechny zúčastněné instituce, včetně Ministerstva zdravotnictví a Úřadu vlády.

Následně proběhla diskuze ohledně návrhu vytvořit dokument, který by upozorňoval na skutečnost, že přijetí zákona o psychomodulačních látkách neznamena rozvolnění, ale naopak přísnou regulaci a zákaz prodeje psychomodulačních látek dětem a mladistvým. Tento dokument by mohl být následně šířen ve spolupráci s Odbornou společností pro prevenci rizikového chování do škol a školských zařízení. Též by měl být ve spolupráci s Ministerstvem vnitra vytvořen metodický materiál pro obce týkající se jejich pravomocí v rámci zákona o psychomodulačních látkách.

Na závěr informovali zástupci OPK o nově objevujících se výrobcích na trhu, které obsahují psychoaktivní látky, avšak nejsou kontrolovány jako OPL a ani (po přijetí zákonné úpravy) jako psychomodulační látky. Jejich společným rysem je, že jsou určeny k užití za primárním účelem vyvolat psychoaktivní efekt (resp. k tzv. rekreační spotřebě) a nejsou ani léčivem ani potravinou ani doplňkem stravy.

b) Novela trestního zákoníku

Novela trestního zákoníku navrhuje zmírnění trestních sazeb za drogové trestné činy a speciální úpravu pěstování a přechovávání konopí pro vlastní potřebu. Novela upravuje skutkovou podstatu pěstování konopí tak, aby sklizeň a zpracování nebyly považovány za výrobu. Přechovávání malého množství konopí (do 25 gramů na veřejnosti a do 50 gramů doma) a pěstování až tří rostlin osobou starší 21 let by nemělo být trestné. Přechovávání 25-50 gramů na veřejnosti a 50-100 gramů doma a pěstování až pěti rostlin by bylo přestupkem. Nad 50 gramů na veřejnosti a nad 100 gramů doma, stejně jako pěstování více než pěti rostlin, by zůstalo trestným činem. Součástí novely je i variantní řešení navrhuující, aby se trestný čin šíření toxikomanie vztahoval pouze na dětské oběti, což by zvýšilo právní jistotu pro služby minimalizace rizik, jako je testování drog a aplikační místnosti. Původní návrh zahrnoval i úpravu zákona o návykových látkách, která by legalizovala tyto služby, ale tato úprava není součástí předložené novely.

c) Implementace Akčního plánu politiky v oblasti závislostí 2023—2025 v oblasti snížení dostupnosti alkoholu, tabáku a regulace reklamy na hazardní hry

Mgr. Horáčková informovala o stavu implementace některých aktivit Akčního plánu politiky v oblasti závislostí 2023—2025 (dále jen „Akční plán“). V současné době jsou dokončovány materiály, které obsahují návrhy opatření na snížení dostupnosti alkoholu a tabákových a nikotinových výrobků, zejména mezi dětmi a mladistvými. Dále je ve spolupráci s Ministerstvem financí dokončována Analýza regulace reklamy na hazardní hry s cílem zpřísnit reklamu na hazardní hry. Cílem těchto aktivit je vytvoření a předložení odborných materiálů na jednání Rady vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislostí (dále „Rada“) a následné představení politikům, kteří by měli určit (vybrat), která opatření budou dále rozpracována. V neposlední řadě je zpracovávána analýza kontrol dozorových orgánů a bude připraven materiál, který popisuje aktuální situaci v oblasti nelegálního trhu.

d) Výjezdní zasedání VZRe v r. 2025

Mgr. Horáčková předala informace k plánovanému výjezdnímu zasedání VZRe v r. 2025, které navazuje na letošní dvoudenní zasedání v Praze. Po tomto setkání navrhnul zástupce Jihočeského kraje, aby výjezdní zasedání v r. 2025 proběhlo v Jihočeském kraji. Plánovaný termín je mezi 12. až 30. květnem 2025. Finální termín bude upřesněn. První den jednání by měl proběhnout v Českých Budějovicích jako klasický formát jednání VZRe s vybranými tématy. Na druhý den je plánována návštěva Psychiatrické nemocnice Červený dvůr. KPK budou osloveni kvůli možnostem dopravy a výběru termínu.

e) Změna Statutu RVKPZ

K 1. září 2024 skončil na pozici národního koordinátora pro protidrogovou politiku (dále „NPK“) Mgr. Jindřich Vobořil. Nově zastává pozici poradce předsedy vlády v Odboru strategie a analýz ÚV ČR. Z tohoto důvodu došlo ke změně [Statutu Rady](#) tak, aby pravomoci NPK v případě jeho dlouhodobé nepřítomnosti po dobu delší než dva kalendářní měsíce či neobsazení funkce, přešly na ředitele sekretariátu Rady. Ředitel sekretariátu Rady se též nově stal řádným členem Rady (původně byl stálým hostem). Návrh na změnu Statutu Rady schválila vláda ČR dne 28. srpna usnesením č. 591 s účinností od 1. září 2024.

f) Dotační řízení na r. 2025

Dne 12. září 2024 byla vyhlášena výzva k podání žádosti o dotace v rámci dotačního titulu „Protidrogová politika“ ÚV ČR na r. 2025. Žádosti je možné podávat do 14. října prostřednictvím webové aplikace. KPK budou požádáni o spolupráci při hodnocení projektů. Přístup k projektům bude přes aplikaci, kde budou přiřazeny jednotlivé projekty dle krajů a rovněž nadregionální služby. Rozeslání projektů KPK k hodnocení je předpokládáno v týdnu od 21. října, hodnocení by mělo být zasláno zpět do cca 22. listopadu. Následně by mělo v pol. prosince (17.-18. prosince) proběhnout zasedání Dotačního výboru. Výše dotací se předpokládá stejná jako v předchozím roce, tj. 315 mil. Kč.

g) Obnovení systému certifikací odborné způsobilosti adiktologických služeb

V srpnu 2024 byla uzavřena smlouva s novou Certifikační agenturou (APSS ČR) a od září 2024 je spuštěna realizace místních šetření. Několik místních šetření již proběhlo. Dne 16. října proběhne první jednání Certifikačního výboru. Vzhledem k pozastavení certifikací mezi r. 2020 a 2024, byla prodloužena platnost certifikátů odborné způsobilosti adiktologických služeb do 31. prosince 2025 za předpokladu, že u dané služby neproběhne místní šetření dříve. V příštím roce proběhne další úvodní i průběžné vzdělávání certifikátorů.

V rámci obnovení certifikací (systém ověřování kvality) programů školské primární prevence rizikového chování (dále „PPRCH“) byla ustavena pracovní skupina pro zpracování standardů odborné způsobilosti programů PPRCH ve školství, koordinovaná Národní pedagogickým institutem. Užší tým odborníků zpracoval komparační zprávu, která analyzuje mezinárodní a české standardy v oblasti PPRCH. Cílem bylo identifikovat silné a slabé stránky českých standardů a navrhnout jejich úpravy. Na základě výstupů komparační studie jsou navrhovány 2 úrovně zajištění a tím i ověřování kvality. První (základní) úroveň zahrnuje povinnou registraci pro všechny subjekty vstupující do škol a školských zařízení. Kvalita bude ověřována prostřednictvím veřejně dostupného registru poskytovatelů preventivních programů (pravděpodobně platforma iPREV). Posouzení bude probíhat formou sebehodnocení prostřednictvím souboru otázek, které mohou využít i školy, donátoři a rodiče. Toto základní posouzení pomůže institucím orientovat se mezi poskytovateli a realizátor obdrží zpětnou vazbu. Tato úroveň bude zdarma a spuštění je plánováno na září 2025. Ve druhé úrovni je certifikace je plánována jako dobrovolná aktivita, tj. jako nadstavba první úrovně. Je plánována jako certifikace programů primární prevence ve školách a školských zařízeních. Její zajištění je plánováno za úhradu. Předpokládaný termín spuštění je září 2026.

h) Struktura výroční zprávy krajů v oblasti politiky závislosti za r. 2024

Struktura výroční zprávy krajů v oblasti politiky závislosti za r. 2024 je plánována v souladu se strukturou za předchozí r. 2023. KPK byli požádáni k předložení případných návrhů a připomínek na revizi struktury. Pokud nebudou předloženy nové podněty, předpokládá se zachování stávající struktury.

2. Doporučené klinické postupy v adiktologii

PhDr. Petr Hrouzek, PhD. (vedoucí řešitelského týmu projektu) představil Doporučené klinické postupy v adiktologii (dále jen „Doporučené postupy“). Tvorba a schválení Doporučených postupů je také jedním z úkolů Akčního plánu. Projekt zaměřený na tvorbu Doporučených postupů je realizován od r. 2022 Českým adiktologickým institutem na základě soutěžního dialogu veřejné zakázky v programu BETA 2 Technologické agentury ČR (dále „TAČR“). Hlavním cílem projektu je vytvoření interdisciplinárně založených doporučených postupů

v oboru adiktologie. Předpokladem je dosažení shody s klíčovými odbornými společnostmi a následně projednání a schválení Radou.

Následně představil první výstupy. V první fázi se projekt zaměřoval na rešeršní práce, zejména na rešerši existujících zahraničních doporučených postupů v adiktologii a účinnosti dílčích intervencí v oblasti adiktologie. Doporučené postupy jsou koncipovány jako živý dokument, který je připravený trvale reflektovat rozvoj vědních základů multidisciplinární podstaty adiktologie. Dále kultivuje a sjednocuje praxi na základě důkazů a usnadňuje vstup do praxe v oboru adiktologie a ujištění při poskytování služeb. Doporučené postupy definují postupy pro diagnostiku, harm a risk reduction, psychoterapii, psychosociální intervence, farmakoterapii a pro následnou péči (intervence na podporu zotavení). Dále se věnují adiktologii pro děti a dospívající, gerontoadiktologii¹ a dalším specifickým cílovým skupinám, oblastem a metodám práce v adiktologii. Byly představeny základní teoretická východiska Doporučených postupů, obecná doporučení k plánování péče, struktura doporučených postupů a celkové procesní schéma. Následná diskuze se věnovala využití Doporučených postupů v praxi.

3. Návrh systémových změn ve financování adiktologických služeb

Mgr. Horáčková představila materiál k financování adiktologických služeb, který vzešel jako úkol z jednání Rady ze dne 21. června 2024. Materiál shrnuje návrhy systémových změn v oblasti financování adiktologických služeb na základě Akčního plánu. Věnuje se např. tématům víceletého financování, návratné finanční výpomoci, zapojení pojišťoven do financování adiktologických služeb. Na základě Koncepce rozvoje adiktologických služeb bylo vypočteno, že na zajištění minimální dostupnosti adiktologických služeb by mělo být z veřejných rozpočtů alokováno odhadem 3,5 mld. Kč. Stávající síť služeb je kapacitně poddimenzovaná zejména pro osoby s problémy v důsledku užívání alkoholu, psychoaktivních léků, hazardního hraní a digitálních závislostí. V oblasti podpory systémového zapojení zdravotních pojišťoven do úhrady adiktologické péče je doporučeno zejména zavedení nových a úprava stávajících (ne)lékařských adiktologických výkonů. Po schválení relevantních legislativních a nelegislativních materiálů je doporučeno zavést v rámci dotačního titulu formu víceletého financování. Naopak se nedoporučuje zavést v rámci dotačního titulu využití návratné finanční výpomoci z důvodu administrativní náročnosti procesu. Na závěr byla představena pracovní verze návrhu zákona o prevenci a podpoře adiktologických služeb, který je nyní diskutován v rámci odborné obce. Zástupci OPK zašlou aktualizovanou verzi materiálu. Materiál bude předložen na jednání Rady dne 7. listopadu 2024.

4. Aktuality z krajů

KPK informovali o aktualitách z krajů. V Olomouckém kraji povodně poškodily některé služby, přičemž nejhůře je na tom Kontaktní centrum Darmoděj v Jeseníku. Důsledky povodní budou dlouhodobé a kraji dochází finance. Dále v Olomouckém kraji dochází k incidentům, kdy policisté napadají klienty terénních programů a kontaktních center a dochází k ničení harm reduction materiálu. Účastníci jednání odkázali KPK Olomouckého kraje na místní Ředitelství krajské policie a místní TOXI tým. V Ústeckém a Středočeském kraji chtějí organizovat vzdělávání místních koordinátorů, ale nemohou najít poskytovatele vzdělávání. KPK požádali o doporučení vhodné služby nebo osoby, která by toto vzdělávání mohla poskytnout. Následně KPK upozornili na přetrvávající problém s minimálními úvazky místních protidrogových koordinátorů, přičemž za jediné možné řešení uvedli ukotvení povinné výši úvazku v zákoně. Kraje také upozornily na narůstající problém s předepisováním psychoaktivních léků. Lékaři

¹ Gerontoadiktologie je specializovaný obor, který se zabývá problematikou užívání návykových látek u starších osob.

Výbor Rady vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislosti

Výbor zástupců regionů

nekontrolují lékové záznamy a předepisují nadměrné množství. Léky se dostávají i k dětem. KPK navrhli uspořádat odbornou konferenci, kde by lékaři byli upozorněni na tento stav a na nutnost nahlížení do lékového záznamu. Na závěr KPK pozvala na [Adiktologickou konferenci Středočeského kraje](#), která proběhne ve dnech 20. - 21. listopadu 2024 v Kutné Hoře.

Úkoly:

- OPK zašle prezentaci Doporučené postupy
- OPK zašle aktualizovanou verzi materiálu k financování
- OPK zpracuje dokument upozorňující na zpřísnění regulace a zákaz prodeje psychomodulačních látek dětem a mladistvým

V 13:00 hod. bylo jednání VZRe ukončeno.

Zapsal: Mgr. Daniel Frič, v. r.

Dne: 18. 10. 2024